

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ved Kirker, der eje sig selv, forstaaes i Lovsproget Kirker, der selv oppebære de til deres Vedligeholdelse og Brug bestemte Midler og inden for de i Lovgivningen fastsatte Grænser have Raadighed over; hvad der er henlagt til Kirkens Formue, i Modsætning altsaa til de Kirker, hvis Tiender m. m. ere privat Ejendomsret undergivne — hvad enten i øvrigt denne private Ejendomsret udøves af en enkelt Privatmand eller flere i Forening (Interessentskaber; jfr. Frdng. af 13de November 1829), af Stiftelser, af Kommuner eller endog af Staten — med Ret for Ejerne til frit at raade over Kirkens Overskud.

For de sidstnævnte Kirkers Vedkommende ligger Interessen for det offentlige væsentlig i at sikre sig det fornødne Tilsyn med, at intet af Kirkens Gods eller Tilbehør forødes, og at Kirken holdes vedlige i en saadan Stand, at den opfylder sin Bestemmelse; hvorledes Midlerne i øvrigt bestyres, har Lovgivningen kun i ringe Omfang indblandet sig i.

Noget andet er derimod Tilfældet med de Kirker, der eje sig selv; her ere til alle Tider ogsaa Kirkernes Bestyrelsesforhold ansete for at være Forhold, der maatte ordnes af Lovgivningen eller Administrationen.

Ministeriet har derfor anset det for rigtigt samtidig med Fremsettelsen af et Lovforslag om Oprettelsen af Menighedsraad, hvis Hensigt i væsentlig Grad er at grundlægge Menighedernes Selvstyre paa de Omraader, hvor saadant er muligt, ogsaa at tage Spørgsmaalet om Selvstyrets Indvirkning paa Styrelsen af de Kirker, der eje sig selv, under Overvejelse, og det er Resultatet af disse Overvejelser, der foreligge i nærværende Lovforslag.

I.

I Lovforslagets § 1 findes nærmere angivet, paa hvilke Kirker Loven skal finde Anvendelse.

Hovedmassen af de under § 1, Litra a., nævnte Sognekirker, der selv eje de til dem henlagte Tiender, udgøres af de gamle Købstadkirker, hvilke alle eje sig selv med Undtagelse af Nibe Kirke, der allerede, før

Byen i 1727 fik Købstadprivilegier, ejedes af Grevskabet Lindenberg, og Rødby Kirke, hvis Tiende er henlagt til Staten. Ogsaa Sorø Kirke maa her nævnes som en Undtagelse. Den ligger ikke i Købstaden, men i Landsognet, og tilhører Sorø Akademi, under hvis Styrelse dens Formueanliggender staa (Kirkens Inspektion udgøres af Sognepræsten, Rektoren og Godsforvalteren ved Sorø Akademi). I den senere Tid er der saavel i Købstæderne som paa Landet tilkommet adskillige nye Sognekirker, til hvilke ingen Tiender findes henlagte, og som alle maa anses for at eje sig selv, og flere kunne antages at ville tilkomme i Fremtiden som Følge af Befolkningstilvæksten i Byerne.

For de gamle Kirkers Vedkommende paa Landet gælder det derimod, at den langt overvejende Del af dem ere i privat Eje. Undtagelser danne kun følgende: Slangstrup, Anholt og Nordby Kirker, paa hvilke nærværende Lov eventuelt fuldt vil kunne bringes til Anvendelse, de bornholmske og de ærøske Kirker, Kirkerne i Nørre Thystrup Herred og det tidligere Thørningehnske Distrikt samt de saakaldte Sjællands Stiftslandsbykirker; disse Kirker ville alle blive omtalte nedenfor under § 21, hvor visse Forbehold findes tagne med Hensyn til Lovens Anvendelse paa dem saavel som paa Roskilde Domkirke, hvis Bestyrelsesforhold ogsaa ere noget særegne. Endelig eje ogsaa de færøske Kirker sig selv; men paa dem er Loven ikke foreslaaet bragt til Anvendelse, jfr. § 23.

Som en særegen Gruppe af Kirker, der falde ind under § 1, Litra a., maa nævnes de kjøbenhavnske Sognekirker. Paa en enkelt Undtagelse nær (Vor Frue Kirke) findes der ikke henlagt Tiender til nogen af disse Kirker. Af Kirkerne i de i Kjøbenhavn i Henhold til Loven af 3die April 1900 indlemmede Distrikter tilhører Brøndshøj Kirke Staten, idet dens Vedligeholdelse paahviler de af Statskassen overtagne Bispetiender fra Sjællands Stift. De øvrige Sognekirker i Kjøbenhavn eje sig selv, kun at der med Hensyn til enkelte af dem bestaar Rettigheder, hvilende paa privatretligt Grundlag, der maa respekteres ved Ordningen af deres Bestyrelsesforhold, hvorom fornødent Forbehold er taget i § 21.